

Dosarul nr. 3ra-1240/22
2-20146270-01-3ra-01122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G.Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, V.Negru, E.Palanciuc)

Î N C H E I E R E

18 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Leonid Toderaș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei,

împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 6 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 20 noiembrie 2020 Leonid Toderaș a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării și achitării pensiei.

În motivarea acestei acțiuni, Leonid Toderaș a indicat că, într-un alt litigiu, prin hotărârea irevocabilă din 22 august 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, organul social a fost obligat să-i achite (diferența) pensiei pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar a procurorului-șef al municipiului Bălți, cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorilor cu 35%, începând cu 5 aprilie 2013 și cu 1 august 2016, potrivit art. 60 a Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

Întru executarea hotărârii în cauză Casa Națională de Asigurări Sociale periodic, la majorarea salariului procurorilor în funcție îi efectua recalcularea și îi achita pensia, reieșind din salariul mediu lunar al procurorului-șef al municipiului Bălți în exercițiu.

A menționat că în data de 1 decembrie 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar, prin care

salariul mediu lunar al procurorilor a fost majorat, inclusiv și a procurorului-șef al mun. Bălți în funcție, constituind suma de 23 425 lei.

Astfel, după 1 ianuarie 2019 pensia urma să-i fie calculată în mărime de 80% din suma de 23 425 lei, adică în mărime de 18 740 lei lunar, însă, până în prezent pensia nu i-a fost recalculată conform legii sus-menționate.

Reclamantul a precizat că la 7 februarie 2020, s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere, prin care a solicitat recalcularea și achitarea pensiei, potrivit prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018.

Prin răspunsul nr. T-309/20 din 21 februarie 2020, i s-a comunicat că, de la 1 decembrie 2018 au fost abrogate normele art. 60 din Legea nr. 3 din 20 februarie 2016 cu privire la Procuratură, deci temei legitim de a recalcula pensia pentru vechime în muncă la procurori, începând cu 1 decembrie 2018, nu este. Or, art. 60 din Legea nr. 3 din 20 februarie 2016 se referea la sistemul de salarizare a procurorilor în exercițiu și prin Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 se prevede alt sistem de salarizare și nicidecum nu se reglementează modul de recalculare și achitare a pensiei pentru vechime în muncă a procurorilor pensionați.

Astfel, reclamantul la data de 9 martie 2020, s-a adresat cu acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă conform prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018, care prin încheierea din 15 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost declarată inadmisibilă din motivul nerespectării procedurii prealabile.

Ținând cont de prevederile art. 165 alin. (2) din Codul administrativ și de motivele indicate în încheierea din 15 septembrie 2020, la data de 26 octombrie 2020, reclamantul s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului nr. T-309/20 din 21 februarie 2020, recalcularea și achitarea pensiei, începând cu 1 decembrie 2018 și până în prezent, însă fără careva succes.

Din considerentul că dreptul de a primi pensia pentru vechimea în muncă în mărime de 80% din salariul procurorului-șef al mun. Bălți l-a obținut la 15 octombrie 1999, iar din 1 ianuarie 2019 nu i s-a achitat pensia pentru vechime în muncă recalculată în mărime de 18 740 lei, prin ce s-a admis încălcarea dreptului la proprietate, dobândit în mod legal, a fost depusă prezenta acțiune, Leonid Toderaș solicitând anularea răspunsurilor nr. T-309/20 din 21 februarie 2020 și nr. T-2443/20 din 10 noiembrie 2020, prin care i s-a refuzat recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, obligarea organului social de a-i recalcula și de a-i achita (diferența) pensia pentru vechimea în muncă, conform prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 (în vigoare din 1 decembrie 2018) privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar și pe viitor la creșterea salariului procurorilor în exercițiu.

Prin hotărârea din 6 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Leonid Toderaș a fost admisă, fiind anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-309/20 din 21 februarie 2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-2443/20 din 10 noiembrie 2020 cu privire la cererea prealabilă, adoptate în privința lui Leonid Toderaș. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual privind recalcularea și achitarea lui Leonid Toderaș a pensiei pentru

vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiu, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie, recalcularea urmând a fi efectuată începând cu 1 decembrie 2018 și pe toată perioada de pensionare.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 17 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel, care ulterior la data de 29 octombrie 2021 a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea actului judecătoresc contestat și emiterea unei decizii noi, de respingere a acțiunii.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii contestate la data de 6 august 2021 (f.d.123), iar hotărârea motivată a fost notificată apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 26 octombrie 2021 (f.d.144). Astfel, depunerea apelului nemotivat în data de 17 august 2021 (f.d.127) cât și motivarea acestuia prezentată la data de 29 octombrie 2021 (f.d.145) sunt în termen.

Prin decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 6 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că soluția primei instanțe este una legală și întemeiată, or, instanța de fond just a concluzionat că, refuzul exprimat de Casa Națională de Asigurări Sociale prin decizia nr. nr. T-309/20 din 21 februarie 2020 și decizia nr. T-2443/20 din 10 noiembrie 2020, lezează un drept al reclamantului prevăzut de lege.

Conform regulii generale legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele (procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp.

La data de 30 iunie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 6 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la data de 31 octombrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei decizii noi, de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu actele judecătorești contestate, considerându-le neîntemeiate prin faptul că au fost aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că prin Legea nr. 56/2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost modificat art. 73 al Legii cu privire la procuratură și abrogate aliniatele 3-10 din art. 73.

Astfel, începând cu 1 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au avut dreptul la pensie conform Legii privind sistemul public de pensii nr. 156/1998. Conform art. 46² al Legii nr. 156/1998 în vigoare până la 1 ianuarie 2018 asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, a avut dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută.

Prin urmare, recurenta a afirmat că, pensia intimatului a fost reexaminată în conformitate cu prevederile hotărârii instanței de judecată, însă prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 de la 1 decembrie 2018 au fost abrogate normele art. 60 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură, deci temei legitim de a recalcula pensia pentru vechime în muncă ca procuror, începând cu 1 ianuarie 2019, nu este.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată în data de 29 iunie 2022, fiind notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 28 octombrie 2022 (f.d.195).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la data de 30 iunie 2022 (f.d.189), cât și motivarea acestuia prezentată la data de 31 octombrie 2022 (f.d.197) sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de

a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron